

# LLIBERTAT

Organ oficial antifeixista del consell municipal

REDACCIÓ I ADMINISTRACIÓ  
Carrer de Barcelona, 13 — Telèfon n.º 256

ANY III — Mataró divendres 7 octubre 1938 — NÚM. 645

NÚMERO SOLT: 30 cts.  
SUBSCRIPCIÓ: 4'00 PESSETES MES

La República no  
nega la pau a cap  
espanyol, però se-  
rà inflexible amb  
els estrangers que  
han envaït el terri-  
tori patri.

## BENES

Mentre als Parlaments d'Anglaterra i de França hom celebrava els funerals pel sacrifici de Txecoslovàquia—amb lluïment en el primer i amb grisor en el segon—, el president Benes presentava a Praga la dimissió de les seves funcions.

L'home insultat repetidament i grosserament per Hitler, baixa de l'alt seial per raons múltiples. La principal de totes és aquesta: perquè ell no vol ésser un obstacle a l'evolució internacional que les noves circumstàncies imposen a la República txecoslovaca, ombra avui d'allò que era encara no fa vuit dies.

¿Qui pot estranyar la dimissió de Benes? Allò que s'ha esfondrat aquests dies al centre d'Europa era, en gran part, obra seva. Ell i Masaryk van obtenir, com per obra de miracle, la creació de l'Estat txecoslovac amb les fronteres que ha mantingut fins el primer del mes que som. Aquell Estat nascut a la vida pel mes de novembre del 1918, està caient a trossos, més que per efecte de la crisi interna de les nacionalitats, per efecte de la voluntat del «Führer» del Reich, servida per un puixant exèrcit i acceptada per les dues grans potències de l'Europa occidental. Tristesa i vergonya!

Benes va alçar l'edifici de l'Estat txecoslovac novell. Hitler l'ha esberlat. I el president demòcrata se'n va de la Presidència mentre el cabdill autòcrata entra en el territori conquerit per capitulació.

No hem de negar que la dimissió de Benes, del tot justificada i lògica és un nou triomf de Hitler. «Això és una qüestió personal entre Benes i jo», va dir, amb llenguatge i posat de valent, el «Führer». Chamberlain i Daladier, davant els frenètics crits van girar-se de cara a Hitler i d'esquena a Benes. Els dos caps dels Governos de Londres i París van triar, Benes va ésser la víctima de la tria.

Ha estat Hitler qui ha tret Benes del castell de Praga, tan ple de records històrics i en les sales del qual se senten encara els passos lents i fermes de Masaryk. Hom pot preguntar-se si serà Benes el darrer cap d'Estat que Hitler treurà amb la seva veu imperiosa i furiosa.

Nobles paraules de comiat les de Benes. Estan sadollades d'amargor, de recança, de patriotisme, de fe. No hi trobareu ni odi ni descorament i els retrets que el president dimissionari fa a les grans potències democràtiques mostren tanta mesura com dignitat. És impossible que els culpables de la desfeta diplomàtica franco anglesa de Munic no se sentin avergonyits davant les paraules ensens doloroses i correctes que Benes els ha adreçat.

Arriba per als txecs, al cap de vint anys de la restauració nacional, una hora adversa. Però com Benes remarca, poden treure de l'adversitat una nova força. Allò que perd l'Estat txec en extensió, pot guanyar-lo la pàtria txeca en intensitat. L'Estat serà més petit geogràficament, però més txec nacionalment. Petit i tot, el nou Estat dels txecs tindrà més habitants que Suècia, Noruega, Dinamarca, Finlàndia, Estònia, Letònia, Lituània i Suïssa. I per la cultura i l'esperit seguirà ésser un dels primers del món.

Lloyd George deia anys enrera: «No tot ho fan en el món els grans pobles i grans homes. Els pobles petits tenen també llur paper en la història.»

Salut a la petita nació txeca! Que salvi el seu esperit nacional i democràtic, i ella se salvarà definitivament.

A. ROVIRA I VIRGILI

## Atenció, Empreses Col·lectivitzades!

El Diari Oficial de la Generalitat de Catalunya publicava, el dia 9 del corrent, un Decret del Departament d'Economia, en l'article del qual hi consta el que segueix:

Art. 6.º En l'ordre comptable i financer de l'empresa, és de la competència de l'interventor, el següent:

a) Autoritzar amb la seva signatura tots els documents que signifiquin disposició o mobilització de cabala.

Art. 14.º A partir de la data de la publicació d'aquest Decret al DIARI OFICIAL els interventors-delegats en exercici adaptaran llur actuació a les normes ací establertes. Pel que es refereix a la signatura de documents que impliquin mobilització de cabala, caldrà registrar les signatures al Negociat de Legalitzacions del Departament d'Economia i les Banques i establiments de crèdit deixaran d'admetre paper que no porti aquest requisi, trenta dies després de la publicació d'aquest Decret.

En conseqüència, els Delegats de la Generalitat a les Empreses Bancàries i Institucions d'Estatut de Catalunya hauran de tenir cura que, a partir del dia 9 de maig propi, sigal complimentat l'esperit i lletra del que queda ordenat pel Decret de referència.

Barcelona, 15 d'abril del 1938.

El Cap del Servei Tècnic del Crèdit i de l'Estatut

Banca Arnús - Banc Espanyol de Crèdit - Banc Hispano Colonial - Banc Urquijo Català - Majó Germans, Banquers - Caixa d'Estalvis de Mataró.

## Problemes del moment Noves rutes

III

L'INDÚSTRIA DE LA LLET és una de les indústries bàsiques en la qual han de posar més atenció els nostres camperols i camperoles, especialitzats i tècnics.

Per la naturalesa del lloc que ocupa en les files de l'Exèrcit Popular i per les incidències de la guerra d'alliberació que sostenim, m'ha estat possible recórrer grans extensions de la nostra terra, i ésser un testimoni ocular dels grans problemes del nostre camp.

Des de les terres piranenques, des de la Seu d'Urgell seguint el Segre fins a l'Ebre i comarques tarragonines, i en una profunditat de cent quilòmetres de promig, he pogut constatar les enormes possibilitats de la nostra terra i treure'n algunes ensenyances.

En els extensíssims i riquíssims plans d'Urgell, regats pel canal del mateix nom, he pogut observar algunes coses que ens donarà la mesura del què es pot fer i del què es deixa de fer en matèria agrícola.

Tot recreant la vista en els efectes de llum de les aigües del canal a l'hora de la posta, em preguntava perquè ésser aquestes contrades riquíssimes en farratge i cereals i altres produccions del camp propis per a la cria de bestiar bob i de tota mena, no hi havia a penes cap explotació d'aquesta mena, digna de mencionar-se. Em preguntava com era que ni tan sols hi hagués iniciada una indústria de la llet, i em preguntava perquè dotzenes i dotzenes de camions venien a carregar l'alfalç per portar-lo a llunyans indrets de Catalunya per a alimentar les vaques que es criaven en males condicions i amb el consegüent encarament del producte lacti. I de seguit, ja meva imaginació volava, i, per uns moments, em semblava veure estesos per aquelles belles comarques milers de caps de bestiar i veure aixecar-se magnífiques granges i modernes instal·lacions de l'indústria lletera on avui no hi ha més que els masos de vida migrada. Em semblava veure, instal·lades, les magnífiques nans plenes de vaques que jo havia vist a França, consumint les enormes reserves de farratge i produint carn i llet a riudes, fent la felicitat i l'enlairament social i cultural dels nostres camperols.

Quines magnífiques perspectives per a la joventut! ¿Per què no hem de posseir les magnífiques instal·lacions que posseeixen Suïssa, Holanda i altres països? ¿Per què no hem de tenir una indústria de la llet? Si així fós, no sofriríem les privacions esgarrifoses de la guerra. ¿Per què no intentem quelcom? Altre tant succeeix en l'avicultura, l'aspecte de la qual tractaré en el proper capítol.

B. C. RIERA

De la secció de Propaganda de la Federació Allmenficia Industrial (Sindicat Indústries Alimentàries C.N.T.).

P. C. XII C. E. Exèrcit de l'Ebre.  
25 de setembre de 1938.

—Les restriccions que a la indústria ha imposat la manca de materials, fa que manquin forces articles d'ús domèstic. La Cartuja de Sevilla, però, encara segueix oferint als seus clients un bon assortit d'aquests articles necessaris per a la casa o per a fer un present de bon gust.

ESTANTERIES pintades, útils per a diferents comerços, 15 metres llarg per 3 metres alt. Informarà Administració de LLIBERTAT.

## El "paradís" feixista

Com tracten els espanyols a la zona facciosa

Diuen de París que ha arribat con firmació de les notícies que, des de fa dies, es tenien a aquesta capital, sobre la penosa situació que travessa Saragossa a causa de l'aglomeració de ferits arribats dels fronts de l'Ebre. Ha estat tal el desgast que l'Exèrcit Popular ha causat a's invasors, que el problema de l'al·lojament dels ferits ha arribat a prendre proporcions que són insuperables per a les autoritats rebels.

Ara ha estat l'alcalde de Saragossa, Antoni Parellada, qui davant la proximitat de les festes del Pilar, s'ha vist obligat a publicar la següent nota:

«Les doloroses circumstàncies per les quals travessa la nació, amb motiu de la guerra, i les penalitats dels nostres combatents, imposa a la re guarda una circumspècció en tots els nostres actes i, molt especialment, en les manifestacions públiques d'esbargiment que amb diversos motius era costum celebrar en altres èpoques.

Atent a les raons, em proposo, com a president de la Comissió de Festes, donar el to de la major austeritat als actes que hauran de celebrar-se a les properes festes del Pilar. I en relació amb això, m'interessa fer públic que no s'omiran els actes religiosos tradicionals a la ciutat; però, lamentant-ho molt, em vaig obligat per les circumstàncies a recomanar prescindir d'organitzar peregrinacions farreres que hagin d'allotjar-se i pernoctar a la població, per a evitar als peregrins les molèsties consegüents a les moltes i insuperables dificultats amb què es topa en l'actualitat per a trobar aliments i estalges, per haver-me vist obligat a transformar la majoria dels hotels en hospitals, per la suficiència d'aquests davant el nombre tan crescut de ferits arribats en aquests darrers mesos dels fronts de l'Ebre.—Saragossa, 28 de setembre del 1938.»

Convé, aclarir, no obstant, el que, en realitat, succeeix a Saragossa amb els ferits. És cert que tots els hospitals estan abarrotats. El mateix succeeix amb els hotels, però en aquests no són ferits els que hi ha, sinó grans contingents d'italians concentrats aquests dies a Saragossa, agreujant d'extraordinària manera el problema dels queviures i els allotjaments.

Amb els ferits italians es segueix un règim diferent que amb els espanyols i els moros. Els italians tenen hospitals propis i estan perfectament atesos per metges de la mateixa nacionalitat. Aquesta cura és més perfecta si es tracta d'oficials, puix per a ells hi ha uns magnífics hospitals a Vitòria i a Burgos.

Amb els espanyols se segueix altre sistema. Estan amuntegats en miserables recons, barrejats amb els moros, en garraigs, en quadres, en locals inadequats, sense ventilació i sense les més elementals condicions d'higiene. Estan mancats d'assistència facultativa i són molts els que tenen de descansar sobre el sòl, o en piles de palla, perquè no hi ha ni matalassos ni llits disponibles.

A tal extrem arriba la manca d'assistència d'aquests ferits que, fa poc, el director de l'Hospital Militar de Pamplona, establert en el vell caseriu del Seminari, i un dels millors de la zona franquista, exclamà amb cruel ironia: «El que ací no mor d'una infecció ja no hi ha bomba que el mati.»

LLEGIU

LLIBERTAT

Subscriuiu-vos a LLIBERTAT

## EL LECTOR DIU... Què passa al Mercat de la Llibertat?

Fa alguns dies que al davant de l'ex parroquial de Santa Maria, avui mercat de la Llibertat, s'hi formen grups en espera que obrin els barris per entrar hi. Aquests barris en obrir-se són causa d'alguns atropells, ja que hi ha dones que per a poder entrar de pressa no miren massa prim en els mitjans per assolir-ho.

Avui mateix diverses pacífiques ciutadanes han resultat amb diverses confusions.

Es necessari trobar la manera d'evitar això. Que hi ha poc o gens? Pacència. Però al menys que no s'estigui exposat a sortir-ne només amb un ull de vellut o una cama trencada.

J. J. I. C.

## Informació local

**CUPÓ DELS INVÀLIDS.** — En el sorteig efectuat el dia 7, el premi de vint-i-cinc pessetes ha correspost al número 326.

Els números premiats amb tres pessetes són: 026, 126, 226, 426, 526, 626, 726, 826, 926.

**—OXIGENANTE DE CARBONES,** producte Científico Tècnic reconegut com el més formidable progrés de la termoquímica aplicada a la combustió. «Oxigenante de Carbones» estalvia quasi el 50 per cent de combustible. És aplicable a tota classe de carbons i llenyes (alzina, pi, platan, etc., etc.). Es ven a totes les Droguerías, Ultramarins i Ferreteria.

**SERVEI D'ADMINISTRACIÓ DE LA PROPIETAT URBANA.** — A partir del proper dilluns dia 10, fins al 31 de l'actual, de 9 a 1 del matí i de 4 a dos quarts de 6 de la tarda, es procedirà al cobrament dels lloguers corresponents al mes de setembre, essent indispensable la presentació de l'últim rebut de lloguer, per a facilitar la tasca cobratòria.

Els qui passat el dia 31 no s'hagin presentat al Servei d'Administració de la Propietat Urbana (Rambla Mendibábal, 33 35 pls), per a fer efectiu l'import dels drets d'ocupació de l'estatge que habiten, se'ls passarà a cobrar a domicili carregant-los el 5 per cent, com a premi de cobrança.

Mataró, 5 d'octubre del 1938. — El President, *Ramon Molist*. — L'Interventor-Delegat, *Francesc Rossetti*.

—**COMPRARIA** vinya o camp en terreny pla que no sigui més lluny de 10 minuts de la Ciutat.

Raó: C. Catalunya n.º 40.

## AJUNTAMENT DE MATARÓ Conselleria - Regidoria de Finances i Proveïments AVIS

A l'objecte d'enterar los d'un assumpte d'interès són pregats a presentar-se a aquesta Conselleria Regidoria, SECCIÓ TARGES, en hores

de despatx durant els dies 11, 12 i 13 del corrent amb la vigent tarja de racionament familiar, jels familiars o les persones que puguin donar raó dels ciutadans que a continuació s'esmenten:

Carme Riera Vallibera, Esteve Rigola Rovira, Josep Mas Martfnez, Ignàcia Cervera Prat, Maria Roselló Uizet, Maria Iborra Perajuan, Josep M.º Ortiga Chicharro, Jaume Coladó, Josep Pla Colominas, Herme negildo Fernandez Delafra, Llorenç Romaguera Segerra, Salvador Alsinna Vives, Maria Grau Moragas, Francesc Batista Xiqués, Manuel Pla Agustí, Pere Boluda Fornaguera, Matilde Carreras Huix, Josep Cot Juncà, Pilar Catalina Lladó.

Mataró, 6 d'octubre del 1938. — El Conseller Regidor, *Josep Calvet*.

## ALTRE

Demà dissabte dia 8 dels corrents, es repartirà CARN DE VEDELLA a l'establiment de Antoni Viñals, a tots

els posseïdors de tarja a l'efecte i corresponent a les lletres de la A a la J, inclusives.

Mataró, 7 d'octubre del 1938. — El Conseller Regidor, *Josep Calvet*.

**CONCERT.** — La Secció Cultural de la Clínica Militar n.º 14, celebrarà demà a la tarda, a dos quarts de 4 a entrada lliure, un selecte festival artístic en honor dels heroics combatents hospitalitzats als Hospitals de la nostra ciutat, el qual tindrà lloc al Teatre Monumental Cinema.

Queda invitada la població civil a tan simpàtic acte, el programa del qual satisfarà als més exigents.

## Productes Alimenticis CALDOLLA

Cubets de caldo, a 20 cts.  
Sopa de Verduras, a 3'50 ptes.  
Extracte de Carn, a 25'00 ptes.  
Variants en Vinagre, a 6'50 ptes.  
Salsa Estimulant per amanir,  
verdures, peix, 12'50 ptes.

VENDA: P. BARBOSA. — MATARÓ  
IMPRESA MINERVA. — MATARÓ

# Informació del dia

## Barcelona

### Comunicat oficial d'ahir

#### EXÈRCIT DE TERRA

**FRONT DE L'EST.** — A la zona de l'Ebre, durant la nit, l'enemic intentà portar a terme dos cops de mà, però fou rotundament rebutjat per les nostres tropes, les quals capturaren presoners.

Avui, les forces al servei de la invasió han persistit en llurs atacs a les posicions pròpies de Serra Lavall de la Torre, i s'han estavellat una vegada més davant la ferma resistència dels soldats espanyols, els quals les han obligat a replegar-se durament castigades.

**FRONT DE LLEVANT.** — Fou totalment rebutjat un intent enemic al sector de Pavias.

**ALTRES FRONTS.** — Sense notícies d'interès.

## AVIACIÓ

Durant la jornada d'ahir, els aparells de la invasió agrediren València i l'illa de Menorca, on causaren víctimes.

La matinada passada, els avions estrangers bombardejaren novament els barris marítims de València.

### Consell de Ministres

Aquest matí s'ha reunit el Govern de la República. El President ha donat compte de la marxa de les operacions militars i el ministre d'Estat de la seva actuació a Ginebra.

Han estat aprovats varis decrets entre els quals en figura un prorrogant per un any la mora òria sobre la renda de les terres. — Fabra.

### Generalitat

El President Companys ha passat el matí al seu despatx de la Residència preparant treball per al proper Consell. Ha fet dir als periodistes que no hi havia res de nou. — Fabra.

## Estranger

### Hitler ferit

BERLIN. — Hitler i Goering han anat aquest matí a la quarta zona ocupada de Txecoslovàquia.

Es confirma que el Führer ha estat lleugerament ferit a la cara.

Hom li ha tirat un ram de flors amb tan bon encert que la pedra que hi estava amagada ha aixafat el nas del canceller. — Fabra.

### El Consell Feixista

ROMA. — En la seva reunió d'ahir, el gran Consell Feixista ha pres mesures relatives al matrimoni, prohibint de contraure'l amb persones de raça semita o d'altres races no àries. — Fabra.

### La Justícia

Han estat condemnats varis desaprensus per mercadejar abusivament en queviures i a cinc derrotistes els han estat imposats sis anys de presó. — Fabra.

### Els braus

LISBOA. — Al poble de Villafranca de Mira, mentre s'estava celebrant una cursa de braus, aquests s'han enfurismat arremetent contra el públic i ocasionant víctimes. — Fabra.

## Desitjaria a préstec

la quantitat de 10.000 pessetes responent-ne finca de molt més valor.

Raó: Administració de LLIBERTAT.

## Les avaries al vaixell italià «Quarto», les produí el «José Luis Díez»

LA SPEZIA. — Fins ara no hem pogut donar informacions sobre la veritable causa que ha obligat a entrar al nostre port al vaixell de guerra «Quarto».

Aquest vaixell arribà a la Spezia alguns dies després del combat sostingut amb el «José Luis Díez», a l'Estret de Gibraltar. El vaixell tenia avaries en el pont i els membres de la tripulació moris s'aproximaven a una quarantena.

Les autoritats feixistes feren circular el rumor de que es tractava d'una explosió accidental en la cambra de màquines. Però testimonis oculars que han estat a bord del vaixell confirmen que aquest ha estat tocat per dispare de canó.

Entre les manifestacions de solidaritat amb l'Espanya republicana, senyalem els actes de sabotatge que diàriament es produeixen en les fàbriques de producció de guerra. En la fàbrica «Terni», davant l'augment de peces malmeses i d'actes de sabotatge, el comandant militar de l'establiment ha decidit fer pagar a tots els obrers les peces malmeses i l'import de les peces sabotejades.

Aquestes mesures contra el sabotatge no impedeixen que els operaris segueixin demostrant d'aquesta manera la seva solidaritat amb l'Espanya republicana.

## Propietaris de finques rústegues i urbanes

Si voleu vendre vostres finques passeu avui mateix per Casa Caldas. Trobareu el que desitgeu.

Compradors, si voleu adquirir finques rústegues o urbanes acudiu avui mateix i consulteu per a la contractació la Casa Caldas.

Hi ha capital disponible per a la col·locació en primeres hipoteques. No descureu de visitar la Casa Caldas.

La Casa Caldas té vint anys d'actuació, que són vint anys d'èxits. Ronda Prim, 78 - Mataró.

Fent l'aportació del material inservible, també contribuiràs a guanyar la guerra.

Brigades de Recuperació

## AVIS

La COOPERATIVA D'OBREERS BARBERS I PERRUQUERS ha acordat, degut a la manca de llum en els seus establiments, que l'horari de treball sigui el següent a partir de la data d'ahir:

De dimarts a dissabte (inclusius), de 8 matí a 3 tarda.

Diumenge, de 8 matí a 12 migdia.

Ço que l'esmentada Cooperativa posa a coneixement del públic en general.

Mataró, 4 d'octubre del 1938

LA JUNTA

EL SENYOR

## Joaquim Vives i Ribas

ha mort a la Clínica Militar de Cambrils (Tarragona)  
a l'edat de 32 anys

E. P. D.

Els seus aflligits: Vidua, Maria Ribot Gurri; filleta, Montserrat; mare, Matilde Ribas vidua de Domingo Vives; mare política, Consol Gurri vidua de Joan Ribot; germana, Maria; germans polítics, Bartomeu Casavella, Santiago Pallarolas i Josep Ribot; nebot, oncles, ties, cosins, família tota i la reó social JOAQUIM VIVES i TINTORERIA UNIVERSAL E. C., a l'assabentar als amics i relacions tan sentida pèrdua els preguen un plecós record.

Mataró, 7 d'octubre del 1938.